

LIETUVOS RESPUBLIKOS TRIŠALĖ TARYBA

POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2021-10-26 Nr. TTP-13

Vilnius

Posėdis įvyko 2021-10-26.

Posėdžio pirmininkas Vytautas Šilinskas

Posėdžio sekretorė Valda Pranckuvienė

Dalyvavo:

Vyriausybės atstovai: Alminas Mačiulis – Vyriausybės kanclerio pavaduotojas, Aušra Gratulevičienė – Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Socialinės politikos grupės patarėja, Vytautas Šilinskas – socialinės apsaugos ir darbo viceministras, Vita Baliukevičienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės skyriaus vedėja, Rūta Juršaitė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės skyriaus vyresnioji patarėja, Gediminas Norkūnas – finansų viceministras, Osvaldas Šmitas – Ekonomikos ir inovacijų ministerijos Ekonomikos plėtros departamento direktorius, Martynas Šiurkus – socialinės apsaugos ir darbo ministrės patarėjas.

Profesinių sąjungų atstovai: Inga Ruginienė – Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos pirmininkė, Aleksandras Posochovas – Lietuvos paslaugų sferos darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkas, Ričardas Garuolis – Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ generalinis sekretorius, Kęstutis Juknis – Lietuvos profesinės sąjungos „Sandrauga“ pirmininkas, Dalia Jakutavičė – Lietuvos pramonės profesinių sąjungų federacijos pirmininkė, Vincas Kunca – Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ valdybos narys, Rūta Andriuškevičienė – Lietuvos profesinės sąjungos „Sandrauga“ komiteto narė.

Darbdavių organizacijų atstovai: Andrius Romanovskis – Lietuvos verslo konfederacijos prezidentas, Ričardas Sartatavičius – Lietuvos pramonininkų konfederacijos generalinis direktorius, Sigitas Gailiūnas – Panevėžio prekybos, pramonės ir amatų rūmų prezidentas, Sigitas Dimaitis – Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmų direktorius, Gediminas Rainys – Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacijos patarėjas ekonomikos klausimais.

Kiti asmenys:

Vaida Budzevičienė – Ekonominės ir socialinės politikos grupės Respublikos Prezidento patarėja, Viktorija Čmilytė-Nielsen – Lietuvos Respublikos Seimo pirmininkė, Aleksandr Radčenko – Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkės patarėjas, Linas Jonaskas – Lietuvos Respublikos Seimo narys, Audrius Vyšniauskas – Lietuvos Respublikos Seimo narys, Tomas Kavaliauskas – socialinės apsaugos ir darbo ministrės patarėjas, Eigilė Čygaitė – Lietuvos pramonininkų konfederacijos ekspertė, Jelena Polijančuk – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės skyriaus vyresnioji patarėja, Viktorija Trachimovič – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės skyriaus vyriausioji specialistė, Agnė Nakčerienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės skyriaus patarėja, Aldona Sabaitienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo aplinkos skyriaus vedėja, Rasa Šidagytė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo aplinkos skyriaus patarėja, Gintarė Bužinskaitė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo aplinkos skyriaus vyresnioji patarėja, Vaidotas Kalinauskas – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Socialinio draudimo skyriaus vedėjas, Vilma Bukauskienė – Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Finansų valdymo skyriaus vedėja, Greta Gargasienė – Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Užkrečiamųjų ligų valdymo skyriaus patarėja, Ramunė Andriušaitienė – Sveikatos apsaugos ministerijos Asmens sveikatos departamento Pirminės sveikatos priežiūros ir slaugos skyriaus vyriausioji specialistė, Julita Varanauskienė – Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktorė, Akvilė Razumienė – Lietuvos verslo konfederacijos patarėja-teisininkė, Vilius Kriaučiūnas – Lietuvos verslo konfederacijos politikos patarėjas, Birutė Daškevičienė – AB „Achema“ darbuotojų

profesinės sąjungos pirmininkė, Tomas Griškevičius – Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ teisininkas, Povilas Drižas – Tarptautinio transporto ir logistikos aljanso generalinis sekretorius, Indrė Akaveckienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Šeimos ir vaiko teisių apsaugos grupės vyresnioji patarėja, Giedrė Mikalauskienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Šeimos ir vaiko teisių apsaugos grupės vyresnioji patarėja, Vaida Kalinkaitė-Matuliuskienė – Portalo LRT.lt verslo aktualijų žurnalistė, Edgaras Savickas – Delfi verslo žurnalistas, Simona Kvederytė – M-1 žurnalistė, Martynas Žilionis – TV3 žurnalistas, Dainius Šlepetis (atstovaujama organizacija nenurodyta), Audronė Nutautienė (atstovaujama organizacija nenurodyta).

Darbotvarkė.

Posėdžio darbotvarkės tvirtinimas.

1. Dėl Lietuvos Respublikos trišalės tarybos nuomonės dėl Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-1234 18 straipsnio pakeitimo įstatymo projekte Nr. XIVP-845 siūlomo teisinio reguliavimo (Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto 2021 m. rugsėjo 29 d. posėdžio protokolo Nr. 103-P-39 išrašas).

2. Dėl Lietuvos Respublikos trišalės tarybos nuomonės pateikimo dėl Darbo kodekso 112 straipsnio pakeitimo įstatymo projekte Nr. XIVP-843 siūlomo teisinio reguliavimo (Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto 2021 m. spalio 13 d. posėdžio protokolo Nr. 103-P-40 išrašas).

3. Dėl Trišalės tarybos išvadų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui (Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2021 m. rugsėjo 22 d. sprendimas Nr. SV-S-197 „Dėl įstatymų projektų išvadų“):

3.1. Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso Nr. XII-2603 52 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-210 (2)

3.2. Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso 138 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-784;

3.3. Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso 56 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-725;

4. Dėl nedarbingumo pažymėjimų išdavimo koronaviruso pandemijos metu

5. Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso 30 ir 58 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto;

6. Energetinių išteklių brangimas ir dekarbonizacijos iššūkiai socialinių pasekmių kontekste;

7. Papildomas klausimas. Dėl Visuomenės informavimo įstatymo Nr. I-1418 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto.

8. Dėl kito Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdžio.

1. SVARSTYTA. Dėl Lietuvos Respublikos trišalės tarybos nuomonės dėl Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-1234 18 straipsnio pakeitimo įstatymo projekte Nr. XIVP-845 siūlomo teisinio reguliavimo (Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto 2021 m. rugsėjo 29 d. posėdžio protokolo Nr. 103-P-39 išrašas).

2. SVARSTYTA. Dėl Lietuvos Respublikos trišalės tarybos nuomonės pateikimo dėl Darbo kodekso 112 straipsnio pakeitimo įstatymo projekte Nr. XIVP-843 siūlomo teisinio reguliavimo (Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto 2021 m. spalio 13 d. posėdžio protokolo Nr. 103-P-40 išrašas).

Vytautas Šilinskas, posėdžio pirmininkas, pasiūlė posėdį pradėti nuo pirmo darbotvarkės klausimo ir jį pristatyti pakvietė Seimo Pirmininkę Viktoriją Čmilytę-Nielsen.

Viktorija Čmilytė-Nielsen, Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkė, informavo norinti pristatyti du įstatymų projektus, kurie sudaro Šeimų paketo dalį. Pristatė idėją dėl vaikų kambarių ir dėl 4 dienų darbo savaitės tėvams, kurie augina vaikus iki trejų metų. Informavo, kad

bendra projektų idėja yra suteikti daugiau galimybių tėvams, lanksčiau derinti įsipareigojimus šeimai ir karjerai. Pranešėja nurodė, kad *Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-1234 18 straipsnio pakeitimo įstatymo projekte* siūloma, kad valstybės ir savivaldybių institucijose būtų įrengti vaikų valandinės priežiūros kambariai, kuriuose tėvai galėtų palikti vaikus trumpalaikiai iki trijų valandų priežiūrai ir pabrėžė, kad tai nebūtų vaikų ugdymas. Pasisakė apie vaikų kambarių praktinę naudą, kai pamokos vaikams baigiasi anksčiau nei darbo valandos tėvams. Kalbėjo, kad tokiu būdu būtų kuriama palankesnė šeimai darbo aplinka. Akcentavo, kad tokie kambariai būtų privalomi institucijose, kuriose yra patvirtinta ne mažiau kaip 100 pareigybių ir pateikė argumentus. Sakė, kad kitoms viešojo sektoriaus įstaigoms ir privatiems darbdaviams vaikų kambarių įsteigimas būtų rekomendacinio pobūdžio, įvertinus jų poreikį.

Pristatydama *Darbo kodekso 112 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą*, Seimo Pirmininkė pabrėžė, kad tai būtų alternatyvos sukūrimas, o ne naujos socialinės garantijos įvedimas. Ji nurodė, kad pagal projektą, 4 dienų darbo savaitę galėtų pasinaudoti asmenys, kurie anksčiau grįžtų iš vaiko priežiūros atostogų ir atsisakytų vaiko priežiūros išmokos. Kalbėjo, kad ši alternatyva paskatintų asmenis anksčiau grįžti į darbo rinką, mainais jiems sukuriant lankstesnes darbo sąlygas. Taip pat ji pasisakė dėl tokio pasiūlymo pagrindimo, paaiškino, kodėl 4 dienų darbo savaitę siūloma įvesti viešajame sektoriuje. Kalbėjo, kad privačiame sektoriuje tai būtų tiesiog dar vienas mokestis darbdaviams, o kol nėra pasiūlyta kompensacinio mechanizmo, reiktų pradėti nuo viešojo sektoriaus. Akcentavo, kad pritarus šiam pasiūlymui, dabar esančios sąlygos nepablogėtų ir nesikeistų. Kalbėjo apie tai, kad skiriasi viešajame ir privačiame sektoriuje dirbančių asmenų socialinės garantijos. Pabrėžė, kad tokio tipo pilotinius projektus jau yra įvykdžiusios kai kurios užsienio valstybės. Sakė, kad pasiteisinus tokiam pilotiniam projektui, tikėtina, kad būtų galima plėsti teisinį reguliavimą.

Inga Ruginienė pasidžiaugė tokia iniciatyva, tačiau klausė argumentų, kodėl toks vaiko priežiūros reguliavimas negalėtų būti taikomas ir privačiame sektoriuje. Kalbėjo apie skirtingus požiūrius dėl vaiko priežiūros išmokų dydžių tėvams grįžtant į darbą. Sakė sveikinanti pasiūlymą dėl Darbo kodekso 112 str. pakeitimo, tačiau atkreipė dėmesį, kad reiktų akcentuoti, jei vieniems darbuotojams darbo savaitę trumpėja, kiti darbuotojai dažnu atveju turės dirbti papildomą darbą, už kurį jiems turėtų būti papildomai sumokama. Taip pat klausė, ar vaiko kambariuose vaikai būtų kartu su dirbančiais tėvais, ar juos prižiūrėtų specialistai, tačiau nebūtų ugdymo bei iki kokio amžiaus vaikams jie būtų skirti. Išsakė nuomonę, kad, jei šis pasiūlymas skirtas tik viešajam sektoriui, tokia galimybė galėtų būti numatyta nacionalinėje kolektyvinėje sutartyje, kuri galioja tik viešajam sektoriui.

Viktorija Čmilytė-Nielsen dar kartą pabrėžė, kad šie pasiūlymai nėra papildoma socialinė garantija, tai yra alternatyva auginantiems vaikams iki trejų metų, kuri turi aiškų tikslą. Nurodė, kad tai būtų kaip „meduolis“, nusprendusiems anksčiau grįžti į darbą. Sakė, kad ne visai tikslu būtų sakyti, kad būtų bloginamos kitų darbuotojų situacijos. Atsakė, kad vaikų kambariuose galėtų būti ir mokyklinio amžiaus vaikai, o detalės galėtų būti numatytos poįstatyminiuose teisės aktuose. Mano, kad galėtų ir tėvai dirbti kartu, ir vaikus galėtų prižiūrėti tam tikrą išsilavinimą turintis įstaigos darbuotojas. Pabrėžė, kad projekto iniciatorių nuomone, per anksti yra kalbėti apie šios iniciatyvos plėtrą į privatų sektorių, nes turėtų būti sukurtas kompensacinis mechanizmas.

Dalia Jakutavičė klausė, kodėl yra mažinama viena darbo diena, o nėra tiesiog darbo laiko norma mažinama.

Viktorija Čmilytė-Nielsen atsakė, kad yra siūloma mažinti darbo laiko normą iki 32 val. ir turėtų būti sudaryta galimybė lanksčiai jas išdėstyti.

Ričardas Sartatavičius padėkojo Seimo Pirmininkei už dviejų klausimų pristatymą. Informavo, kad Lietuvos pramonininkų konfederacija neturi pastabų dėl Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-1234 18 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto. Nurodė, kad siūlomas Darbo kodekso 112 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas dėl keturių dienų darbo savaitės yra

socialiai atsakingas sprendimas, tačiau pabrėžė, kad privačiame sektoriuje būtų sudėtinga šį mechanizmą taikyti.

Tomas Griškevičius, Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ teisininkas klausė, kas prisiimtų žalos atlyginimą ir atsakomybę vaiko kambaryje įvykus nelaimingam atsitikimui, ar nebūtų tai primesta prižiūrinčiam asmeniui.

Viktorija Čmilytė-Nielsen pažymėjo, kad atsakytų darbdavys pagal bendras Civiliniame kodekse numatytas teisės normas. Nurodė, kad konkrečios normos turėtų būti numatytos poįstatyminiuose teisės aktuose, kuriuos turėtų parengti Vyriausybė, priėmus šį įstatymo projektą.

Gediminas Rainys pasisakė dėl 2-ojo klausimo, kalbėjo apie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos parengtą paketą dėl ligos ir motinystės išmokų. Jis nurodė, kad tarpusavyje nedera Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos bei Seimo Pirmininkės parengti projektai. Išsakė nuomonę, kad reikia tarpusavyje sukoordinuoti visus pasiūlymus šia tema. Taip pat jis pasisakė dėl mažų darželių bei galimybę iš struktūrinių fondų finansuoti ne gamybinio pobūdžio išlaidas.

Vytautas Šilinskas paaiškino dėl Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pasiūlymo dėl ligos ir motinystės išmokų.

Viktorija Čmilytė-Nielsen atsakė, kad visi siūlymai bus svarstomi Seime.

Andrius Romanovskis padėjo Seimo Pirmininkei, kuri per visą Trišalės tarybos istoriją pirmą kartą dalyvauja jos posėdyje. Jis sakė, kad verslas neatstovauja viešojo sektoriaus, tačiau nurodė pagrindinę mintį, kad mamos sąžiningai ir teisingai gautų visas išmokas ir papildomai galėtų dirbti ir užsidirbti. Sakė, kad nepalaiko pasiūlymo *arba – arba*. Kalbėjo apie praktinę pasiūlymų pusę, atkreipė dėmesį, kad mamos rinksis trijų metų laikotarpį, bet trečiais metais dirbs 4 dienas per savaitę. Kalbėjo, kad lieka klausimas ką daryti su darbuotoju, dirbančiu pagal terminuotą darbo sutartį, jei mama sugalvoja į darbą grįžti anksčiau. Taip pat kalbėjo apie Ispanijos pavyzdį valstybės tarnyboje, tačiau nurodė, kad žmonės susidūrė su paslaugų prieinamumu, nes visi yra įpratę paslaugas gauti 5 dienas per savaitę. Taip pat pasisakė apie tai, kad lygiagrečiai su šiuo pasiūlymu reiktų ieškoti sprendimų, kad vaikai galėtų ilgiau būti įprastuose darželiuose ir mokyklose.

Viktorija Čmilytė-Nielsen atsakė dėl Ispanijos pilotinio projekto, taip pat pakartojo, kad siūlomos alternatyvos tikslas yra svarbus ir paliestų daug mamų. Atsakė, kad vaikų kambariuose galėtų būti mokyklinio amžiaus vaikai. Akcentavo, kad sėkmingi viešojo sektoriaus pavyzdžiai galėtų būti plečiami ir į privatų sektorių.

Vytautas Šilinskas sakė, kad Socialinės apsaugos ir darbo ministerija turi redakcinio pobūdžio pakeitimų, taip pat Trišalės tarybos nariai pateikė pasiūlymų, todėl apibendrinamas pasiūlė klausimus perduoti Darbo santykių komisijai, kuri pateiktų išvadas kitame Trišalės tarybos posėdyje ir būtų galima priimti sprendimą.

Inga Ruginienė pritarė, kad Darbo kodekso pataisos turi būti svarstomos Darbo santykių komisijoje.

NUTARTA. Pavesti Darbo santykių komisijai prie Trišalės tarybos apsvarstyti klausimus dėl *Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-1234 18 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto* ir dėl *Darbo kodekso 112 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto* ir pateikti išvadas kitame Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdyje.

3. SVARSTYTA. Dėl Trišalės tarybos išvadų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui (Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2021 m. rugsėjo 22 d. sprendimas Nr. SV-S-197 „Dėl įstatymų projektų išvadų“):

3.1. SVARSTYTA. Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso Nr. XII-2603 52 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-210 (2).

Linus Jonauskas, Lietuvos Respublikos Seimo narys, informavo, kad pateikė Darbo kodekso 52 str. pakeitimo projektą, kuriuo aiškiau reglamentuota, kada darbdavys turėtų susitarti

su darbuotojais dėl patiriamų išlaidų dirbant nuotoliniu būdu, t. y. siūlomas terminas per 20 darbo dienų nuo nuotolinio darbo pradžios. Kalbėjo apie piktnaudžiavimą viešajame sektoriuje. Akcentavo mokytojų patirtas išlaidas už elektrą, internetą dirbant nuotoliniu būdu. Jis informavo, kad kreipėsi į Švietimo, mokslo ir sporto ministeriją su prašymu pateikti informaciją, kiek ir kokių kompensacijų mokytojams buvo išmokėta ir gavo atsakymą, kad nebuvo išmokėta.

Andrius Romanovskis akcentavo, kad svarbu atskirti nuotolinį darbą karantino arba ekstremalios situacijos metu ir nuotolinį darbą kitomis aplinkybėmis. Kalbėjo, kad skirtųsi ir kompensavimo mechanizmai. Nurodė, kad dabar turbūt nemaža dalis darbdavių pasakytų nenorintys, kad darbuotojai dirbtų nuotoliniu būdu, nes darbuotojų efektyvumas krenta. Kalbėjo apie tai, kad piktnaudžiavimo atvejus galėtų patikrinti Valstybinė darbo inspekcija. Pasisakė, kad Darbo santykių komisijoje reikėtų aptarti redakcinio pobūdžio pataisymus, paminėjo, kad jau ir dabar Darbo kodekse nurodyta, kad tai negalėtų būti darbo užmokesčio dalimi.

Tomas Griškevičius sakė, kad Lietuvos profesinė sąjunga „Solidarumas“ pritaria šiam projektui, tik pasiūlė papildyti nuostata, kad „kompensacijos dydį ir jos mokėjimo sąlygas darbdavys privalo suderinti raštu su darbuotoju ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo nuotolinio darbo pradžios“, nes, pasak jo, ginčui persikėlus į darbo ginčų komisiją, būtų labai sunku įrodyti žodinį susitarimą.

Ričardas Sartatavičius išsakė Lietuvos pramonininkų konfederacijos nuomonę nepritarti pasiūlymui, nes šis keitimas yra perteklinis ir nieko nekeičiantis. Mano, kad šiuo metu esantis Darbo kodekso reglamentavimas yra pakankamas.

Inga Ruginienė nurodė nesant nuotolinio darbo skirtumo, ar jis yra pandemijos metu ar ne. Ji klausė įstatymo projekto rengėjo, ar šis pasiūlymas patikslina šiuo metu galiojančią Darbo kodekso nuostata.

Linus Jonauskas pritarė, kad yra norima patikslinti Darbo kodekso nuostata, tačiau nesutiko su pozicija, kad šis pasiūlymas yra nieko nekeičiantis. Jis sakė, kad šiuo metu galiojanti Darbo kodekso nuostata yra neveikianti, todėl ją reikia taisyti ir tikslinti.

Sigitas Gailiūnas pritarė pozicijai nekeisti šios Darbo kodekso nuostatos. Nurodė, kad galutinės darbuotojų patiriamos išlaidos nėra didelės, nes dirbant nuotoliniu būdu susitaupo kelionės laikas ir išlaidos. Pažymėjo, kad esant reikalui dėl to galima susitarti kolektyvinėse sutartyse.

Rūta Andriuškevičienė padėkojo už iškeltą klausimą. Pritarė dėl mokytojų patiriamų išlaidų nuotolinio darbo metu, kalbėjo apie išaugusį mokytojų darbo krūvį ir netinkamą atsiskaitymą.

Vytautas Šilinskas atkreipė dėmesį, kad šis projektas nesprendžia atsiskaitymo už darbo laiką klausimo. Pabrėžė, kad kalbama apie papildomas išlaidas, kurios, jeigu nieko nekainuoja, nebūtų atlyginamos net ir priėmus šį pakeitimą. Pasisakė, kad sudėtinga ir sunku apskaičiuoti, kiek daugiau elektros žmogus sunaudojo dirbdamas iš namų.

Dalia Jakutavičė pasisakė apie nuotoliniu būdu dirbusius energetikos sektoriaus darbuotojus ir sudėtingą praktinį jų išlaidų pagrindimą, galimą skaičiavimą pagal gyventojų gautas sąskaitas už elektrą. Pabrėžė, kad namuose dirbdamas darbuotojas patiria daugiau išlaidų nei dirbdamas darbo vietoje. Atkreipė dėmesį, kad yra daug praktinių buhalterinių niuansų, kuriuos reikėtų sutvarkyti.

Vytautas Šilinskas pasiūlė šį Darbo kodekso pakeitimą perduoti svarstyti Darbo santykių komisijai, jei Trišalės tarybos nariai neprieštarauja. Apibendrino, kad sutariama, kad darbuotojų papildomos išlaidos turi būti atlyginamos, tik lieka klausimas, kaip padaryti, kad tai veiktų praktiškai, – ar raštu parašyti, kaip siūloma įstatymo projekte, ar galėtų būti parengtos Valstybinės darbo inspekcijos rekomendacijos.

Andrius Romanovskis atkreipė dėmesį, kad jei ne piktnaudžiavimai viešajame sektoriuje, galbūt nebūtų ir šio pasiūlymo.

NUTARTA. Pavesti Darbo santykių komisijai prie Trišalės tarybos apsvastyti klausimą dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso Nr. XII-2603 52 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-210 (2) ir pateikti išvadas kitame Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdyje.

3.2. SVARSTYTA. Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso 138 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-784.

Vytautas Šilinskas perdavė informaciją, kad posėdyje negali dalyvauti projekto iniciatorius Seimo narys Saulius Skvernelis. Jis pristatė Darbo kodekso pakeitimą, kurį siūlo Seimo narys – suteikti mamadienius tėvams, auginantiems du vaikus iki 16 metų (dabartinė nuostata yra iki 12 metų). Taip pat pristatė Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos alternatyvius siūlymus – siūloma pagerinti sąlygas neįgalius vaikus auginantiems darbuotojams. Taip pat kartu siūloma aptarti galimybę suteikti papildomą poilsio laiką darbuotojams, kurie augina vieną vaiką (papildomą poilsio dieną kas trečią kalendorinį mėnesį). Jo nuomone, visus šiuos siūlymus reikėtų perduoti svarstyti Darbo santykių komisijai.

Andrius Romanovskis priminė, kad vieną kartą Trišalėje taryboje jau buvo pristatytas Seimo narės Monikos Navickienės pasiūlymas dėl mamadienių. Jis pasisakė apie Seimo nario Sauliaus Skvernelio siūlomo projekto kaštus ir papildomas išlaidas. Pabrėžė, kad mamadieniai negali būti atskirti nuo viso motinystės koncepto, atsirandantys *ad hoc* pasiūlymai turėtų būti sujungti į vientisą kompleksinę sistemą. Kėlė klausimą apie mamadienio kaip priemonės efektyvumą. Atkreipė dėmesį, kad šeimos su neįgaliais vaikais negauna bazinių pagrindinių paslaugų todėl abejojo, ar mamadieniai išspręs problemas. Siūlė diskutuoti apie sistemą nuo pat vaiko gimimo iki laikotarpio, kol suteikiami mamadieniai.

Inga Ruginienė pasveikino pasiūlymą dėl neįgalių vaikų. Mano, kad būtų verta grįžti prie ministrės pasiūlymo.

Vytautas Šilinskas pasisakė, kad Socialinės apsaugos ir darbo ministerija problemą mato, todėl ir siūlo kompromisinį pasiūlymą, kuris yra dabar yra švelnesnis negu anksčiau teiktas ministrės ir siūlo diskutuoti.

Ričardas Sartatavičius pritarė, kad reikalingos kompleksinės diskusijos. Pasisakydamas dėl Seimo nario pasiūlymo, kalbėjo apie didėjančius skaičius, - tiek namų ūkių, kuriems tai taikoma, tiek išlaidas darbdaviams. Abejojo dėl šeimų suartinimo, kai vaikams yra 16 metų, nes vaikai tuo metu yra mokyklose.

Tomas Griškevičius sakė, kad Lietuvos profesinė sąjunga „Solidarumas“ pritaria Seimo nario projektui, nurodė, kad projekto tikslas yra geras ir sakė nemanantis, kad tai darbdaviams per daug kainuotų. Pritarė, kad būtų perduota svarstyti Darbo santykių komisijai.

Sigitas Gailiūnas klausė, kodėl verslas turėtų rūpintis socialiniu klausimu. Mano, kad neteisinga, kai už mamadienius/tėvadienius turi mokėti darbdaviai. Kalbėjo, kad darbdaviui tai kainuoja dvigubai, nes dar reikia apmokėti ir darbuotojui, kuris dirba už mamą/tėtį. Taip pat jis siūlė apsvastyti situaciją, kai mama ir tėvas dirba toje pačioje įmonėje, pasisakė, kad turėtų arba vienas arba kitas imti papildomą poilsio dieną, nes yra įmonių, kuriose darbo grafikai yra įtempti.

Dalia Jakutavičė pritarė siūlymui apsvastyti visą sistemą, įvertinti, kiek dienų skiriama vaiko auginimui, už kiek dienų sumoka valstybė, ir už kiek dienų atsakomybę prisiima darbdavys ir solidariai pasidalinti.

Vytautas Šilinskas apibendrino, kad klausimas perduodamas Darbo santykių komisijai, esant poreikiui, būtų galima surinkti papildomos informacijos iš visų pusių. Kalbėjo, kad būtų galima diskutuoti, kad prie bendro tikslo, kad Lietuvoje būtų daugiau vaikų, turi prisidėti valstybė, darbdaviai ir darbuotojai.

NUTARTA. Pavesti Darbo santykių komisijai prie Trišalės tarybos kompleksiskai apsvastyti Lietuvos Respublikos darbo kodekso 138 straipsnio pakeitimo

įstatymo projektą Nr. XIVP-784 ir kitus pasiūlymus dėl Darbo kodekso 138 straipsnio pakeitimo ir pateikti išvadas kitame Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdyje.

3.3. SVARSTYTA. Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso 56 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-725.

Vytautas Šilinskas šį klausimą siūlė perduoti į Darbo santykių komisiją.

Inga Ruginienė suabejojo, ar verta dar kartą šį klausimą svarstyti Trišalėje taryboje, kai jis jau buvo du kartus svarstytas ir yra suformuotos nuomonės, nors jos ir skirtingos.

Vytautas Šilinskas pritarė šiam pasiūlymui ir sakė, kad bus fiksuojama, kad Trišalės tarybos nuomonė yra užfiksuota anksčiau svarsčius šį pasiūlymą.

Andrius Romanovskis pasitikslino, kokia yra viešojo sektoriaus darbdavių nuomonė.

Vytautas Šilinskas atsakė, kad šis pasiūlymas yra palaikomas.

Dalia Jakutavičė klausė, ar buvo atlikti skaičiavimai apie galimybes išeitines kompensacijas mokėti iš Garantinio fondo.

Vytautas Šilinskas atsakė, kad kol tesėsi diskusijos, baigėsi karantinas. Nurodė, kad pasiūlymus ateities laikotarpiui galima teikti Seimo komitetams. Kalbėjo, kad kol darbdaviai ir darbuotojai nesutaria, nesiūloma mokėti iš Garantinio fondo.

NUTARTA. Fiksuoti, kad skirtingos Lietuvos Respublikos trišalės tarybos nuomonės dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso 56 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-725 yra užfiksuotos 2021 m. gegužės 25 d. neeilinio Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdžio protokolu Nr. TTP-6.

4. SVARSTYTA. Dėl nedarbingumo pažymėjimų išdavimo koronaviruso pandemijos metu.

Ričardas Sartatavičius informavo, kad Lietuvos pramonininkų konfederacija iš savo narių dažnai pradėjo gauti nusiskundimų apie nekontroliuojamą nedarbingumo pažymėjimų išdavimą. Jis nurodė, kad tai ypač aktualu prieš išėgines dienas arba norint jas prasiilginti. Pasisakė, kad reikėtų ieškoti sprendimų, kaip mažinti tokius piktnaudžiavimus, kaip išlaikyti nedarbingumo išdavimų sistemą efektyvią ir kaip kartu užkirsti kelią piktnaudžiavimui, kaip sumažinti telefonu išduodamų nedarbingumo pažymėjimų skaičių. Kalbėjo, kad piktnaudžiavimai kainuoja ir darbdaviams, ir Sodrai.

Vytautas Šilinskas pritarė, kad apie tokias problemas yra kalbėję regionų darbdaviai.

Andrius Romanovskis pritarė, kad yra problema, kalbėjo apie kai kuriuose sektoriuose atliktus tyrimus bei pasisakė, kad trūkstant darbuotojų darbdaviai nelabai turi administracinių priemonių, kaip tokią situaciją pakeisti. Kaip gerą pavyzdį nurodė atsakomybę už Galimybių paso klastojimą. Kalbėjo, kad Socialinės apsaugos ir darbo ministerija galėtų atlikti patikrinimą dėl situacijos tikrumo.

Vincas Kunca mano, kad diskusija šiuo klausimu galėtų vykti Sodros taryboje, informaciją galėtų pateikti specialistai.

Inga Ruginienė pasisakė, kad sergantys darbuotojai neturėtų eiti į darbą, pajutę pirmuosius simptomus turėtų likti namuose. Kalbėjo, kad tokiu būdu yra išreikštas nepasitikėjimas šeimos gydytojais. Pabrėžė, kad telefonu išduodami nedarbingumo pažymėjimai buvo pradėti išduoti pandemijos metu. Nurodė, kad reiktų kreiptis į Sveikatos apsaugos ministeriją, kad būtų pakeista tvarka ir gydytojai konsultuoti tik fiziškai. Ji pasidžiaugė sloguojančio darbuotojo sąmoningumu, kuris sirgdamas lieka namuose ir neina į darbą. Apibendrino sakydama, kad šios diskusijos yra ne laiku ir ne vietoje.

Sigitas Gailiūnas pritarė dėl dažnų piktnaudžiavimo atvejų ir dėl to, kad reikalingas kontrolės mechanizmas išduodant nedarbingumo pažymėjimus. Kalbėjo apie darbdaviams tenkančią finansinę naštą. Pasisakė, kad profesinės sąjungos savo nariams galėtų apmokėti ligos dienas.

Dalia Jakutavičė kalbėjo apie energetikos srities kolektyvinėse sutartyse nurodytus geruosius pavyzdžius.

Tomas Griškevičius klausė apie nustatytus konkrečius piktnaudžiavimo skaičius.

Ričardas Sartatavičius atsakė šiuo metu statistikos neturintis, bet yra siunčiami signalai iš LPK narių.

Andrius Romanovskis kalbėjo apie vienos įmonių grupės darbuotojų sirgimo tendencijų analizę.

Vytautas Šilinskas apibendrinamas sakė, kad pasitaiko piktnaudžiaujančių ir pandemijos, ir ne pandemijos metu. Ragino darbdavius pranešti per Sodros elektroninę sistemą tuos atvejus, kai kyla įtarimas dėl atvejų. Nurodė, kad apie galimus piktnaudžiavimo atvejus taip pat reiktų kalbėti ir su gydymo įstaigomis savivaldybių lygiu. Sakė, kad didžiausia rizika yra gydytojams. Pabrėžė, kad nėra siekiama, kad sergantys žmonės eitų į darbą. Kvietė siųsti pasiūlymus Sveikatos apsaugos ministerijai ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai.

Ričardas Garuolis pritarė dėl klausimo svarstymo perkėlimo į Sodros tarybą. Atkreipė dėmesį, kad yra ne konkretūs faktai, o tik darbdavių įtarimai. Kalbėjo apie didelius darbuotojų krūvius, pabrėžė tinkamą darbo organizavimo svarbą.

Vytautas Šilinskas sakė, nesiūlantis perduoti klausimo Sodros tarybai, nes tai yra sveikatos apsaugos sistemos klausimas, – gydytojai išduoda nedarbingumo pažymėjimus ir gydytojai tikrina.

Vincas Kunca kalbėjo, kad Sodros taryba turi visą reikiamą informaciją ir siūle klausimą svarstyti tenai.

Andrius Romanovskis darbdavių prašymu pasiūlė pakviesti Sodros atstovus į kitą Trišalės tarybos posėdį ir paprašyti pateikti analizę apie trumpalaikių susirgimų tendencijas.

Vytautas Šilinskas pasiūlė, kad Sodra surinktų informaciją, kuri iki kito posėdžio bus persiųsta Trišalės tarybos nariams ir prie klausimo būtų galima grįžti pateikiant pasiūlymų tiek Sodrai, tiek Sveikatos apsaugos ministerijai.

Trišalės tarybos nariai pritarė.

NUTARTA:

1. Kreiptis į Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybą su prašymu pateikti informaciją Lietuvos Respublikos trišalės tarybos nariams apie nedarbingumo pažymėjimų išdavimo tendencijas koronaviruso pandemijos metu.

2. Klausimą dėl nedarbingumo pažymėjimų išdavimo koronaviruso pandemijos metu galimai svarstyti kitame Trišalės tarybos posėdyje ir išanalizavus pateiktą informaciją, galimus pasiūlymus pateikti Sodrai ir Sveikatos apsaugos ministerijai.

5. SVARSTYTA. Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso 30 ir 58 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto.

Ričardas Sartatavičius siūle šio klausimo svarstymą perkelti į Darbo santykių komisiją.

Vytautas Šilinskas taip pat siūle diskusijas perkelti į Darbo santykių komisiją.

Vita Baliukevičienė informavo, kad vyko ilgas darbo grupės darbas, siekiant pateikti mobingo apibrėžimą. Atsižvelgiant į būsimą Tarptautinės darbo organizacijos konvencijos dėl smurto ir priekabiavimo darbo pasaulyje panaikinimo ratifikavimą nurodė, kad buvo apsispręsta Darbo kodekse įtvirtinti smurto ir priekabiavimo darbe draudimą.

Tomas Griškevičius sakė, kad tai sveikinta iniciatyva. Pateikė pasiūlymą, kad darbuotojui pasiskundus dėl mobingo, įrodinėjimo pareiga, kad taip nėra, pagal prima facie principą turėtų būti perkeliama darbdaviui.

Inga Ruginienė pasidžiaugė, kad tai neblogas projektas, padėjo už atsižvelgtus pasiūlymus ir taip pat pritarė dėl jo svarstymo perdavimo Darbo santykių komisijai, tačiau sakė tikėtusi, kad Darbo santykių komisijoje jis nebus labai pakeistas.

Dalia Jakutavičė klausė apie Valstybinės darbo inspekcijos vaidmenį, ar galės įsikišti trečia šalis. Taip pat prašė surengti mokymus darbo ginčų komisijų nariams.

Martynas Šiurkus informavo, kad darbo grupėje buvo atsižvelgta į įvairius pasiūlymus, kalbėjo apie mobingo apibrėžimo svarbą.

Tomas Griškevičius kalbėjo apie poreikį į darbo ginčų komisijų sudėtį įtraukti psichologus ar atitinkamą išsilavinimą turinčius specialistus.

NUTARTA. Pavesti Darbo santykių komisijai prie Trišalės tarybos kompleksiskai apvarstyti Respublikos darbo kodekso 30 ir 58 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą ir išvadas pateikti kitame Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdyje.

6. SVARSTYTA. Energetinių išteklių brangimas ir dekarbonizacijos iššūkiai socialinių pasekmių kontekste.

Ričardas Sartatavičius pasidalino turima informacija, pristatė kontekstą, kas lemia dabartinę energijos kainų šuolį, situaciją Lietuvoje – socialines pasekmes, nurodydamas „Achemos“ situaciją, naujus ambicingesnius Europos sąjungos dekarbonizacijos tikslus, socialinių partnerių bendradarbiavimo svarbą bei pristatė tris pagrindinius Lietuvos pramonininkų konfederacijos siūlymus: 1) daugiau lėšų skirti dvigubai pramonės transformacijai; 2) įvesti 0 % pelno mokesčio tarifą reinvestuojamam pelnui, siekiant sudaryti didesnes paskatas įmonėms investuoti į technologinį atsinaujinimą bei pritraukti daugiau užsienio investicijų; 3) vykdyti subalansuotą talentų pritraukimo ir išlaikymo politiką (per Sodros „lubų“ kartelės mažinimą, migracijos reformą). Atkreipė dėmesį, kad šiuo klausimu visada reikėtų sekti ir stebėti situaciją.

Vytautas Šilinskas padėjo už pristatymą ir atkreipė dėmesį, kad nelabai galima įtakoti situaciją.

Dalia Jakutavičė kalbėjo apie žaliąją energetiką, nurodė, kad trūksta diskusijų, kokia valstybės vizija šiuo klausimu, todėl aktualu būtų surengti konferenciją ar kitą renginį.

Sigitas Gailiūnas pateikė AB „Lietkabelis“ pavyzdį dėl elektros jėgainės, kuri gamina 6 proc. įmonės elektros poreikio. Jis siūlė ieškoti sprendimų, kreipiantis į Europos Komisiją, Europos Parlamento narius, kad būtų ginami šalies interesai trečiųjų šalių atžvilgiu. Akcentavo, kad dėl kylančių žaliavų kainų ir žaliojo kurso laikymosi Lietuvos įmonės neprarastų konkurencingumo su užsienio įmonėmis.

Birutė Daškevičienė, AB „Achema“ darbuotojų profesinės sąjungos atstovė, atkreipė dėmesį, kad darbdaviai paliekami patys spręsti šią problemą, o vien tik įmonės investicijų neužtenka ir tai pajunta darbuotojai, todėl kvietė ieškoti sprendimų nacionaliniu mastu.

NUTARTA. Išklaudyta informacija apie energetinių išteklių brangimą ir dekarbonizacijos iššūkius socialinių pasekmių kontekste.

7. SVARSTYTA. Papildomas klausimas. Dėl Visuomenės informavimo įstatymo Nr. I-1418 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto.

Andrius Romanovskis nurodė, kad Visuomenės informavimo įstatymo pakeitimas susijęs su viešojo asmens apibrėžimo išplėtimu, o išplėsti galiojantį apibrėžimą pasiūlyta po teismo sprendimo dėl vienos žiniasklaidos priemonės publikacijos. Jis pabrėžė, kad viešojo asmens apibrėžtis išplečiama labai drastiškai ir pateikė problemų pavyzdžius, tuo pačiu nurodydamas, kad turėtų būti

balansas. Andrius Romanovskis kvietė projekto autorius susitikti su socialiniais partneriais ir labiau diskutuoti šiuo klausimu. Kalbėjo, kad su problemomis gali susidurti lobistai, nevyriausybinių organizacijų.

Sigitas Gailiūnas pritarė, kad reikia susitikimo ir diskusijų.

Tomas Griškevičius sakė, kad atlikus projekto vertinimą ir teisinę analizę, nematantis pagrindo baimei atsirasti. Pritartų viešojo asmens sąvokos plėtimui, nes tai padėtų apsaugoti nuo korupcijos. Sakė pritariantis įstatymo projektui.

Inga Ruginienė pritarė iškeltai problemai. Pabrėžė, kad pritariama pačiai idėjai, tikslui, tačiau su projekto turiniu reiktų padirbėti, galbūt į diskusijas net įtraukiant žurnalistus, nes jie kėlė klausimą, kad yra problema prie viešai prieinamos informacijos. Ji siūlė sukurti darbo grupę šio projekto svarstymui.

Ričardas Sartatavičius pritarė ir Lietuvos verslo konfederacijos iškeltam klausimui, ir siūlymui diskutuoti dėl turinio.

Vytautas Šilinskas pritarė, kad problema yra opi, o Seimo narių tikslas – geras, tačiau atkreipė dėmesį, kad viešojo asmens statusas yra reikšmingas, turintis nemažai apribojimų privatumui. Apibendrinamas sakė, kad Trišalė taryba ragina projekto autorius tęsti diskusijas su socialiniais partneriais.

Sigito Gailiūno nuomone, artimiausiu metu reiktų į Trišalę tarybą pasikviesti projekto iniciatorius, taip pat kalbėjo apie bloguosius pavyzdžius ir asmenims padarytą žalą.

NUTARTA. Fiksuoti, kad:

1. Išklausyta informacija dėl Visuomenės informavimo įstatymo Nr. I-1418 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto.

2. Lietuvos Respublikos trišalė taryba kreipiasi į įstatymo projekto iniciatorius – Seimo narius – su prašymu tęsti diskusijas dėl Visuomenės informavimo įstatymo Nr. I-1418 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto su socialiniais partneriais.

8. SVARSTYTA. Dėl kito Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdžio.

Vytautas Šilinskas pasiūlė kitą posėdį surengti lapkričio 30 d., 14.00 val. o esant poreikiui suorganizuoti neeilinį posėdį.

Ričardas Sartatavičius informavo, kad Lietuvos pramonininkų konfederacija lapkričio 30 d. organizuoja Metų ekonomikos forumą ir negalės dalyvauti Trišalės tarybos posėdyje.

NUTARTA. Kitą Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdį organizuoti 2021 m. lapkričio 30 d. 14.00 val.

Posėdžio pirmininkas

Vytautas Šilinskas

Posėdžio sekretorė

Valda Pranckuvienė